

Vårdhygieniska riktlinjer - Bältros

Bakgrund

Bältros orsakas av reaktiverat vattkoppsvirus (varicella zostervirus). Kontaktsmitta från vätskande blåsor är den huvudsakliga smittvägen. Bara personer som saknar immunitet mot vattkoppor kan insjukna om de smittas av varicella zostervirus (och då i vattkoppor).

En person med bältros är smittsam till dess att blåsorna läkt. Personer med nedsatt immunförsvar kan drabbas av generaliserad bältros (blåsor spridda över kroppen och ibland till de inre organen). Detta tillstånd är mer smittsamt och vårdhygieniska riktlinjer för vattkoppor ska då följas.

Placering av patient

Öppenvård

Patienten kan sitta i väntrum med andra patienter, förutsatt att alla blåsor är täckta av förband eller kläder. Patient med generaliserad Varicella zoster eller blåsor som inte går att täcka ska tas direkt in i behandlingsrum.

Inläggning på sjukhus

Patient med bältros kan samvårdas med andra patient under förutsättning att medpatienten har haft vattkoppor och inte är kraftigt immunsupprimerad. Undantag är patient med generaliserad Varicella zoster som ska isoleras på enkelrum.

Patient med bältros får vistas i allmänna utrymmen om blåsorna är täckta av förband eller kläder och hen kan upprätthålla en god handhygien.

Städning, rengöring och desinfektion

Öppenvård

- Utrustning och ytor med hög smittrisk (exempelvis ovansida brits, undersökningsstol, rullande vagnar, arbetsytor, medicinteknisk utrustning, undersökningslampa, handtag) bearbetas med ytdesinfektion.
- Om britspapper används ska det bytas mellan varje patient.

Slutenvård

Daglig städning

- Synlig smuts behöver först torkas bort med vatten och eventuellt rengöringsmedel.

- Använd sedan mikrofiberduk med ytdesinfektion.
- Patientnära ytor och tagställen, exempelvis handtag, ledstänger, larmknappar, strömbrytare, sängbord, sängpanel, sänglampa, dävert och sänggrindar bearbetas mekaniskt. Tänk även på kanter, ovan- och undersida på möbler och utrustning.
- Städa golv med fuktad mopp.
- Använda mikrofiberdukar och moppar läggs i plastpåse för vidare transport till tvätt.
- Torka av moppstativet med ytdesinfektion efter användning.

Slutstädning

- Inspektera rummet för att bedöma rengöringsbehovet.
- Börja med att torka bort synlig smuts på utrustning och ytor runt patientplats med vatten och vid behov rengöringsmedel.
- Kuddar, täcken och filter skickas till tvätt. Eventuella engångsdraperier byts.
- Dragkedjan på madrassöverdraget öppnas för att kontrollera att inget läckage skett. Vid läckage ska överdrag och madrass kasseras.
- Toalettpappersrullen, handskar och annat engångsmateriel som varit i patientens närhet eller hanterats av personal slängs.
- Engångsmateriel som förvarats i närförråd slängs om inte renhetsgraden kan garanteras.
- Alla ytor i listan nedan bearbetas med ytdesinfektion på mikrofiberduk. Byt duk ofta!

I vådrummet:
Dörr och dörrkarm (tagytor), dörrhandtag
Medicinteknisk utrustning t.ex. droppställning, infusionspump
Skärmvägg
Panel ovanför sängplats inklusive uttag för gas och sug
Sänggrindar, sänggavlar, sängbotten, dävert (underredet på sängen ska vara synligt rent), fjärrkontroll till säng
Madrassens ovan- och undersida
Sänglampa
Sängbord (ovan- och undersida samt lådor)
Övriga möbler (t.ex. bord, fåtölj, stol). Glöm inte undersida på armstöd och bordskant.
Patientgarderob, in- och utsida, ovalsida och handtag
Närförråd (in- och utsida, ovalsida och handtag)
Handfat, blandare, spegel, torkypappershållare och övrig utrustning kring handfatet.
Hållare för desinfektionsmedel, tvål, kräkpåsar mm.
Stativ/hållare för avfall och tvättsäck
Ledstänger
Fönsterbräda, fönsterhandtag, vridstång för persienn
Taklift inklusive fjärrkontroll
Tv inklusive fjärrkontroll

Övrig teknisk installation, strömbrytare, vägguttag, närvaroknappar, larmknappar, displayer
I toalettutrymmet:
Dörr och dörrkarm (tagtor), dörrhandtag
Strömbrytare, väggkontakter, larmknappar
Spegel
Hyllor
Stativ/hållare för avfall och tvättsäck
Ledstänger
Hållare för handsprit och tvål
Torkypappershållare
Duscutrymme, blandare, slang, duschmunstycke, duschpall/stol
Handfat och blandare
WC-stol ut- och invändigt, spolknapp, stödhandtag
Toalett-pappershållare
Spoldesinfektorns display och utsida
Hyllor och skåp

- Städa golvet med fuktad mopp.
- Lägg använda mikrofiberdukar och moppar i plastpåse för vidare transport till tvätt.
- Torka av moppstativet med ytdesinfektion efter användning.

Punktidesinfektion

- Vid spill av kroppsvätskor utförs punktidesinfektion med ytdesinfektion.

Rengöring av flergångsmateriel och hjälpmedel

- Utrustning som används till flera patienter desinfekteras med ytdesinfektion.
- Material som tål värme körs i disk- eller spoldesinfektor.

Tvätt

Tvätt hanteras som vanligt. Tvätt som är kraftigt nedsmutsad av kroppsvätskor läggs i en vattenlöslig tvättsäck tillsammans med torr tvätt så att inte säcken löses upp under transporten. Stoppa den vattenlösliga säcken i en vanlig tvättsäck och låt det rosa plastbandet hänga ut.

Patientens egna kläder ska inte tvättas i tvättmaskin på enheten. Smutsiga kläder läggs i plastpåse och skickas med patienten hem.

Avfall

Avfall hanteras som vanligt. Avfall som är kraftigt kontaminerat av kroppsvätskor och där risk för läckage finns, slängs i behållare för smittförande avfall.

Mathantering

Mathantering kan ske som vanligt. Vid buffé kan patienten ta mat själv under förutsättning att hen har god handhygien.

Behandling och undersökning på annan enhet

Informera mottagande enhet om att patienten har bältros. Om personal som inte haft vattkoppor måste ta hand om patienten är det särskilt viktigt att basala hygienrutiner följs. Området med blåsor bör om möjligt vara täckt med förband.

Fysioterapi eller aktivitet i gemensam lokal

Patienten kan delta i fysioterapi eller annan aktivitet i gemensam lokal under förutsättning att blåsorna kan täckas av kläder eller förband.

Kontakta Vårdhygien för individuell bedömning.

Transporter

Det föreligger ingen smittrisk att transportera patienten med taxi. Transport kan ske som vanligt. Enligt sekretesslagen har chauffören ingen rättighet att bli informerad om smittan.

Besökare

Besökare bör uppmanas att vara noggranna med sin handhygien.

Vårdpersonal

Personal som saknar immunitet mot vattkoppor bör inte vårda patienter med bältros.

Personal som själva insjuknar i bältros och har bältrosutslag på händer, underarmar eller i ansiktet ska inte utföra patientnära arbete. Vid utslag begränsade till bål eller ben som kan täckas med förband kan personal i regel arbeta som vanligt. Kontakta Smittskydd Vårdhygien för diskussion vid tveksamheter eller vid arbete med särskilt känsliga patienter som höggravida, nyfödda eller gravt immunsupprimerade.

Smittfriförklaring

Patienten är smittfri när alla blåsorna torkat in.